

MENINGEN van anderen

'Het gedigitaliseerde gevechtveld in 2010'

Verademing

De artikelenreeks over de invloed van digitalisering op het gevechtveld¹ was voor mij een verademing om te lezen. Voor het eerst sinds tijden wordt er naar mijn mening door deze artikelenreeks een echte bijdrage geleverd aan het voorkomen dat een volgend gewapend conflict niet begint zoals het laatste conflict is geëindigd.

Toch twee opmerkingen. De eerste betreft de invloed van digitalisering op de doctrine, de tweede de span of control op compagniesniveau.

Invloed van digitalisering op de doctrine
De schrijvers vermelden onder andere dat de grondbeginselen van militair optreden voor het eerst zijn gepubliceerd in 1917. Het zal zo niet zijn bedoeld, maar het wekt de schijn dat voor het eerst in die tijd aandacht werd besteed aan deze grondbeginselen. Niets is minder waar. Over het onderwerp grondbeginselen der oorlogvoering is al gesproken en geschreven door Sun Tzu (± 500 v. Chr), Machiavelli, Frederik de Grote, Napoleon en Von Clausewitz, om maar een paar namen te noemen.

Vervolgens melden de schrijvers dat sindsdien (1917) de grondbeginselen nauwelijks zijn veranderd, ondanks de introductie van de tank en het vliegtuig. Die constatering is juist. Geen enkele technische ontwikkeling heeft invloed gehad op de grondbeginselen. De mitrailleur niet, de tank niet, het vliegtuig niet, de radio niet, het kernwapen niet, de nucleaire onderzeeër niet, de kruisraket niet, helemaal niets. De grondbeginselen van het gevecht worden niet beïnvloed en zullen ook in de toekomst niet worden beïnvloed

door technische middelen. De grondbeginselen zijn onafhankelijk van tijd en middelen, zij waren van toepassing in het (verre) verleden, zijn nu van toepassing en blijven in de toekomst van toepassing.

Waarop technische ontwikkelingen wel invloed hebben, zijn doctrine en uitvoering van militaire operaties (methoden). Door invoering van technische middelen konden doctrine en methoden worden aangepast. Deed je dat niet en je tegenstander wel, dan kon het slecht voor je aflopen, heeft de krijgsgeschiedenis laten zien. De ontwikkeling van de techniek is zover gegaan dat het tegenwoordig mogelijk is, uiteraard afhankelijk van de omstandigheden, een conflict te beslechten met uitsluitend vuur (luchtwapen en kruisraketten). Welke methoden echter ook worden toegepast, de plannen voor die methoden moeten worden getoetst aan de grondbeginselen van het gevecht.

De schrijvers hebben terecht de in de LDP aangegeven grondbeginselen aangehouden. In 1998 zijn in de ldp deze grondbeginselen overigens aangepast. Dat is voor het eerst sinds mensenheugenis. Ik vraag mij af wat hiertoe de aanleiding kan zijn geweest. Om het maar niet te hebben over de grondbeginselen voor vredesoperaties. De grondbeginselen van het gevecht zijn gedestilleerd uit een ervaring van ruim 2500 jaar, waarin duizenden oorlogen zijn uitgevochten. De vredesoperaties staan nog in de kinderschoenen. Het is dus wel erg kort dag om nu al met grondbeginselen voor vredesoperaties te komen. Maar dit terzijde, terug naar de digitalisering.

Vergroten van de span of control

De schrijvers pleiten voor een plattere taktische organisatie. Volkomen terecht. Het was volgens mij al eerder mogelijk, maar in het ICT-tijdperk is het zeker haalbaar binnen de divisie een niveau te schrappen. De schrijvers geven aan dat, vanaf de basis van de taktische organisatie gezien, de compagniescommandant de eerste commandant is die niet aan het gevecht deelneemt. Dat spreek ik met klem tegen. Binnen de taktische organisatie is er een duidelijke grens tussen eenheden die daadwerkelijk het gevecht voeren en eenheden waarvan de commandanten op de diverse niveaus coördinerend optre-

den. Die grens ligt tussen compagniesniveau, lees teamniveau, en alles daarboven.

Binnen het teamniveau vechten niet alleen de pelotons, het hele team vecht, met inbegrip van de teamcommandant die zich met zijn commandovoertuig in de voorste lijn bevindt. Commandanten op hoger niveau bevinden zich in commandoposten achter de frontlinie. Die commandoposten liggen, als het goed is, niet onder direct vuur. De commandanten in die commandoposten zien de tegenstander hoogstens op het computerscherm. Dat is bij een teamcommandant even anders. Hij bevindt zich middenin het team, ziet de tegenstander met eigen ogen en wordt net zo met vlakbaanvuur bestookt als de andere voertuigen van zijn team. Hij is direct betrokken bij het gevecht, met alle daaraan verbonden psychische en fysieke consequenties. Ergo, de teamcommandant vecht mee met zijn team.

Dat is niet alles. In de redenering van de schrijvers zou het pelotonsniveau het hoogste niveau zijn waarop de commandant fysiek overzicht heeft op zijn eenheid. Dit zou betekenen dat de teamcommandant het overzicht moet bijhouden aan de hand van meldingen door jonge vechtende luitenanten en gegevens van buiten die hij op zijn computerscherm ziet. Hij kan niet meer controleren of de informatie die zijn pelotonscommandanten doorgeven in overeenstemming is met de werkelijkheid. Dat kan toch niet waar zijn. Die controle is van eminent belang. Het betreft namelijk informatie van functionarissen die de tegenstander soms bijna in de ogen kunnen zien.

Boeken van mensen met frontervaring geven aan dat bedoelde functionarissen onder die omstandigheden net mensen zijn. Twee vijandelijk tanks vormen onder die omstandigheden al snel een peloton of meer. Binnen korte tijd wordt een eenheid vaak volgens de door die eenheid versprekte informatie, door zoveel tanks en pantservoertuigen lastiggevallend dat ter plaatse nauwelijks ruimte is om deze voertuigen op te stellen in het voorterrein. Zo las ik ooit dat een Duitse divisiecommandant tijdens de gevechten aan het Oostfront altijd een paar verkenningsele-

¹ N. le Grand, D. Brongers, M. van Maanen, MS 170 (2001)(9) 453-473.